

Aan:
mevrouw H.T. Haan

(i.a.a. de overige Statenleden)

Assen, 31 augustus 2021
Ons kenmerk 35/5.1/2021001477
Behandeld door team Verkeer en Vervoer (0592) 36 55 55
Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen ex artikel 41 Reglement van orde
over laagvlieg oefeningen boven natuurterreinen

Geachte mevrouw Haan,

In uw brief van 8 augustus 2021 stelde u een aantal vragen over laagvlieg oefeningen boven natuurterreinen. Deze vragen beantwoorden wij als volgt.

Vraag 1

Is er naar aanleiding van de eerdere schriftelijke vragen inderdaad een gesprek geweest met het Ministerie van Defensie, waarbij is aangedrongen op het zoveel mogelijk voorkomen van verstoring en wat is de uitkomst van dit gesprek?

Antwoord 1

Er vinden met enige regelmaat gesprekken met het Ministerie van Defensie plaats, bijvoorbeeld in het kader van de Luchtruimherziening. Onze inspanningen zijn daarbij altijd gericht op het zoveel mogelijk beperken van hinder door militaire vliegbewegingen boven Drenthe.

U verwijst naar schriftelijke vragen uit 2015 over specifiek de laagvlieggebieden voor helikopters. Daarover het volgende:

Om in de helikopterlaagvlieggebieden te mogen laagvliegen, heeft Defensie sinds 2012 een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming. Voor de laagvlieggebieden in Drenthe zijn door het bevoegd gezag (de minister van Infrastructuur en Waterstaat en de staatssecretaris van Defensie zijn gezamenlijk het bevoegd gezag) geen (aanvullende) maatregelen voor Defensie ingesteld.

Defensie houdt zelf wel rekening met het broeden van Kraanvogels.

Daarvoor geeft Defensie zogenaamde NOTAMs (NOTice To AirMen) uit, waarin het gebied waar Kraanvogels broeden wordt gesloten voor militair vliegverkeer tijdens het broedseizoen.

Vraag 2

Is het bij het College bekend dat er bij de oefeningen van 2 t/m 6 augustus jl. ook over natuurgebieden is gevlogen?

Antwoord 2

Ja. Van maandag 2 augustus tot en met vrijdag 6 augustus 2021 trainden Apache-gevechtshelikopters van het Defensie Helikopter Commando (DHC) overdag in en rondom de omgeving van Westerbork. De helikopters vlogen daarbij overdag, drie keer per dag, op lage hoogte in het militair laagvlieggebied.

Vraag 3

Is het College bereid om nader onderzoek te laten doen naar de ervaren overlast en de klachten met betrekking tot de oefeningen van 2 t/m 6 augustus jl?

Antwoord 3

Dergelijk onderzoek lijkt ons niet opportuun. De ligging van de helikopterlaagvlieggebieden is te vinden via <https://www.defensie.nl/onderwerpen/vliegbewegingen/geluidhoeveelheid-en-vlieghoogten>. Deze gebieden liggen daar sinds de jaren zestig en zijn bepaald door het bevoegd gezag. De oefeningen van 2 t/m 6 augustus jl. vonden plaats in het militair laagvlieggebied 'Midden-Drenthe'. Om in deze gebieden te mogen laagvliegen, heeft Defensie sinds 2012 een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming. Defensie is zich ervan bewust dat deze vliegbewegingen enige hinder kunnen veroorzaken. Daarvoor verwijzen zij naar hun klachtenprocedure (zie ook antwoord 5).

Vraag 4

Is het College bereid om nogmaals met het Ministerie in overleg te gaan tot het wijzigen van de laagvlieggebieden in Drenthe, zodat deze buiten de kwetsbare gebieden (zoals stiltegebieden en Natura 2000-gebieden en aangrenzende zones) komen te liggen?

Antwoord 4

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 1, voeren we regelmatig overleg met Defensie, ook in het kader van de Luchtruimherziening. Onze inspanningen zijn gericht op het zoveel mogelijk beperken van hinder door militaire vliegbewegingen boven Drenthe. Het wijzigen van door het bevoegd gezag aangewezen laagvlieggebieden is vooralsnog niet aan de orde.

Vraag 5

Is het College bereid om bij het Ministerie van Defensie aan te dringen op een goede klachtenafhandeling, waarbij het voor de klager ook mogelijk is om nader in te gaan op de reactie namens het Ministerie.

Antwoord 5

Wij hebben niet de indruk dat de klachtenafhandeling niet goed is geregeld en zien geen directe aanleiding om ons daarin te mengen.

De klachtenprocedure wordt uitgelegd op de site van Defensie:

<https://www.defensie.nl/onderwerpen/vliegbewegingen/klachten-geluids-overlast>. Bij klachten wordt allereerst gekeken of ergens daadwerkelijk is gevlogen en of dat conform de geldende regels mocht. Melders krijgen een reactie als ze hebben aangegeven die te willen ontvangen. Naast onderzoek wordt de melding ook geregistreerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

, secretaris

md/coll.

Aan de voorzitter van Provinciale Staten van Drenthe,
Mevrouw J. Klijnsma
Postbus 122
9400 AC Assen

Betreft Schriftelijke vragen laagvlieg oefeningen boven natuurterreinen

Assen, 08 augustus 2021

Geachte mevrouw Klijnsma,

In de periode van 2 t/m 6 augustus 2021 voerden helikopters van de Koninklijke Landmacht laagvlieg oefeningen uit boven Midden-Drenthe. Deze oefeningen hebben geleid tot klachten over geluidsoverlast. Daarnaast zijn er klachten over laagvliegen en het lang 'blijven hangen' boven Natura 2000 gebieden, onder meer boven het Reijntjesveld en het Balloërveld.

Als reactie op een klacht van afgelopen week bij het Bureau Geluidshinder Koninklijke Luchtmacht, ontving een inwoner van Midden-Drenthe deze reactie:

"U heeft recentelijk een melding gemaakt naar aanleiding van overlast inzake vliegactiviteiten van de Koninklijke Luchtmacht. U woont in het laagvlieggebied GLV2 (Midden-Drenthe), een gebied waar veel laagvlieg helikopterbewegingen plaatsvinden. De Koninklijke Luchtmacht probeert het geluid in dit gebied zoveel mogelijk te spreiden. Deze week is er een oefening rond en om Westerbork heen. Ook boven de Noordzee, elders boven Nederland en doorgaans in het buitenland wordt geoefend met onze luchtvaartuigen. Door de COVID-maatregelen kunnen essentiële trainingen voor de helikopterbemanningen op dit moment echter niet plaatsvinden op de gebruikelijke locaties in het buitenland. Dit heeft een toename van vliegbewegingen boven Nederland tot gevolg. Het is nodig om in de verschillende gebieden te blijven oefenen, dit heeft vooral te maken met de beschikbaarheid van het overige luchtruim en spreiding van de geluidsoverlast. Het is echter nimmer de intentie van de Koninklijke Luchtmacht om mensen en/of de natuur te verstoren, maar juist om haar vliegers optimaal voor te bereiden op hun opdracht/taak/missie. Voor meer informatie kunt u terecht op de volgende website: <https://www.defensie.nl/onderwerpen/vliegbewegingen> Uw melding wordt in ons klachtensysteem geregistreerd en middels een jaarrapportage gerapporteerd aan de Minister van Defensie. Er zal geen contact meer met u worden opgenomen. Met vriendelijke groet, Bureau Geluidshinder Koninklijke luchtmacht Op deze mail kunt u niet reageren."

Ook op het Balloërveld (buiten het aangekondigde oefengebied) werden Apache helikopters gezien. Een van deze helikopters vloog laag over de schaapskudde en de aanwezige toeristen. De schapen schoten alle kanten van het Balloërveld op. In het Dagblad van het Noorden staat hiervan een verslag.

In 2015 heeft de fractie van GroenLinks reeds schriftelijke vragen gesteld inzake laagvlieg oefening helikopters in stiltegebieden en Natura200 gebieden. In antwoord op deze vragen heeft GS aangegeven dat zij van mening is dat verstoring zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat GS hierover in gesprek zal gaan met het Ministerie van Defensie.

Namens de fractie van GroenLinks Drenthe stel ik hierbij graag de volgende vragen:

1. Is er naar aanleiding van de eerdere schriftelijke vragen inderdaad een gesprek geweest met het Ministerie van Defensie, waarbij is aangedrongen op het zoveel mogelijk voorkomen van verstoring en wat is de uitkomst van dit gesprek?
2. Is het bij het College bekend dat er bij de oefeningen van 2 t/m 6 augustus jl. ook over natuurgebieden is gevlogen?
3. Is het College bereid om nader onderzoek te laten doen naar de ervaren overlast en de klachten met betrekking tot de oefeningen van 2 t/m 6 augustus jl?
4. Is het College bereid om nogmaals met het Ministerie van Defensie in overleg te gaan tot het wijzigen van de laagvlieggebieden in Drenthe, zodat deze buiten de kwetsbare gebieden (zoals stiltegebieden en Natura 2000-gebieden en aangrenzende zones) komen te liggen?
5. Is het College bereid om bij het Ministerie van Defensie aan te dringen op een goede klachtenafhandeling, waarbij het voor de klager ook mogelijk is om nader in te gaan op de reactie namens het Ministerie.

Wij zien met belangstelling de schriftelijke beantwoording van deze vragen tegemoet.

Namens de fractie van GroenLinks,
Ria Haan

<https://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/172348/Defensie-oefent-met-Apache-helikopters-rondom-Westerbork-en-Beilen>

https://dvh.nl/drenthe/Schapen-schieten-alle-kanten-van-het-Ballo%C3%ABrveld-op-na-laagvliegende-helikopter-van-Defensie.-Herder-verontwaardigd-Een-puberstreek-26977952.html?refsrc=Asser%20Courant&utm_source=assercourant.nl&utm_medium=referral&utm_campaign=lokaal